

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ཚོམ་མོ།

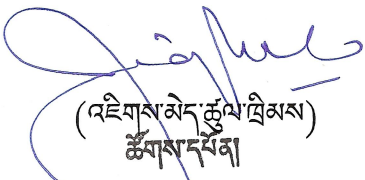
NATIONAL ASSEMBLY OF BHUTAN
THIMPHU : BHUTAN

ཚེན་འདུ(ག/༡༧) 2004/7130

སྤྱི་ཚེས་ 12/12/20004

2 འབྲུག་གི་བཅག་འཇུག་ལྷན་འཛིན་སྤྱི་ཁྱབ་མཚོགས་ལུ། རྟོན་འབྲས་ འདི་ནི་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་དང་པའི་ནང་ལས་ ཆ་
འཛོགས་གྲུབ་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ སྤྱི་ལོ་ 2004 ཅན་མ་འདི་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་རྩ་ཚུན་
༡3 པའི་དོན་ཚུན་ ༡ པའི་དགོངས་དོན་ལྟར་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་ལས་ གནམ་ལོ་ས་ལོ་གྱི་ལོ་ལྷན་ 6 པའི་
ཚེས་ 11 ལུ་འཇུག་ སྤྱི་ལོ་ 2004 ལྷན་ 4 པའི་ཚེས་ 12 ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གོས་ཚོད་དང་འབྲེལ་ བསྟར་
སྤྱོད་འབད་དགོ་པའི་བཀའ་གྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན་ཏེ་ ད་ལས་ཕར་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ དང་ལེན་འབད་དེ་
འབྲུག་མི་ཡོངས་ལུ་ བན་ཐོགས་འབྲུང་ལེས་ཡོད་པའི་ ཡིད་ཆེས་དང་བཅས། གནམ་ལོ་ས་ལོ་གྱི་ལོ་ལྷན་ 10 པའི་ཚེས་ 22 ལུ།

(འཛིགས་མེད་རྒྱལ་ཁྲིམས་)
ཚོགས་དཔོན།
འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ།

མཚན་བརྗོད།

། མཚན་དཔེ་ལང་འཚོ་འདྲ་སྤོང་འབར་བའི་སྐྱོ། དངས་སྟན་འགྱུར་ལྷག་དྲུག་ཅུའི་དབང་སྤྲུལ་ལ།
ཇི་ལྟ་ཇི་སྟངས་གཟིགས་པའི་བྱ་གསལ་བསྐྱེད་ཅན། ཟས་གཙང་སྤུང་པོའི་ཞབས་ལ་གྱུ་ལྷག་འཚེལ།
བཅུ་དྲུག་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བསལ་ལ་བཞུགས། བདུན་དཔུང་འཛོམས་ནས་རྒྱལ་བསྟན་ཉི་འོད་ལྷག།
མི་ཚོས་བཅུ་དྲུག་གཙང་མའི་སྲོག་ཤིང་འཇུགས། མཐུ་ཆེན་ལྷ་མའི་སྐྱེ་བའི་སྤོང་ནས་བྱུང།
ཆབ་སྲིད་སྤོང་མའམ་སྟན་གསལ་འབྲུག་སྐད་ལྡིང་། འབངས་ཀྱི་སྤྱིད་སྤྱུག་བཅུ་བའི་ཚུ་རྒྱུན་འབབས།
དཔལ་མེད་བྱ་གསལ་བསྐྱེད་མཚན་སྤོང་རྒྱུ་མཚོའི་རྒྱབས། ཚོས་རྒྱལ་འཛིན་སྐྱེ་བའི་བསམ་ལས་འདས།
ལྗོངས་འདིར་འབྲུག་སྐད་ལྡིང་བའི་ཕ་ལྷོ་མས་ལས། ཅེ་བསམ་འདོད་རྒྱུ་འཛོམས་ལོད་བཞིན་འོར།
སྤྱི་འགྲོལ་ལོངས་ཀྱི་རེ་འདོད་སྤོང་བའི་ཐབས། རྒྱལ་ལོངས་འོས་འདེམས་བང་མཚན་འདི་རུ་གསལ།

དཀར་ཆག་།

ངོ་སྤོང།	༡
ལེའུ་ ༡ པ།	༢
སྤོན་བརྗོད།	༢
མཚན་དོན་ འགོ་འཇུག་ས་ སྤོར་འཇུག་ དེ་ལས་ཁྱབ་ཚད།	༢
ངེས་ཚིག།	༢
ལེའུ་ ༢ པ།	༥
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་དགོས་དོན་ འགོ་བརྗོད་དང་ འགོ་འཇུག།	༥
དགོས་དོན།	༥
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་བརྗོད།	༥
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འཇུག་གི་དབང་འཛིན།	༥
ལེའུ་ ༣ པ།	༧
བྱ་སྐོའི་རིམ་པ།	༧
གོས་གཞི་རྒྱུན་འབྲུལ།	༧
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན།	༨
ཞུ་ཡིག་གི་དབྱེ་ཞིབ།	༨
ཕུལ་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།	༩
བཀའ་ཁྱབ།	༡༠
བརྗོད་འཇུག།	༡༠

གཅིག

ལེའུ་ ༤ པ།.....	༡༡
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་གྱི་དུས་ལུན།	༡༡
ཚོགས་རྒྱན་དང་ གངས་ཚུལ་དོན་ལས་ འགྲེམ་ཐོག་རྒྱན་ཤོག་གསྐྱེག།	༡༡
རྒྱན་ཤོག།	༡༡
ཚོགས་རྒྱན་འགོ་འདྲེན།.....	༡༢
ཚོགས་རྒྱན་གངས་ཚུལ་བསྐོས་ནི།.....	༡༣
གྲུབ་འབྲས།.....	༡༤
ལེའུ་ ༥ པ།.....	༡༥
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བསྐྱེད་བསྐྱུགས།	༡༥
འབད་ཚོག་པའི་རྒྱང་བསྐྱུགས།.....	༡༥
བརྗོད་སྐུལ་ནི།	༡༥
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་གོ།	༡༦
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཟད་གོ་ཚད་གཞི།	༡༧
ཚུལ་ལྟ་སྐུལ་བ།	༡༧
ལེའུ་ ༦ པ།.....	༡༩
སྤྱིར་བཏང་གནད་དོན།.....	༡༩
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས།	༡༩
ཚུལ་མེད།	༡༩
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ལུ་འབྲུལ་སྐབས་བཀག་ཆ།	༢༠

བཙག་འཇུའི་བཙའ་ཁྲིམས་སྒྲིབ་འཇུག།	༢༠
ཉེས་ཚད།	༢༡
མཉམ་སྐྱེགས་དབང་ཚད།	༢༡
འཕྲི་སྒྲོན།	༢༡
ཚིག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།	༢༢

འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༤ ཚན་མཉམ།

དོན་མཛད།

དེ་ཡང་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཚེན་མོ་ ༢༠༠༤ ཚན་མཉམ་གྱི་ ཚ་ཚུན་ ༣༧ པའི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་
སྦྲུང་བཏང་མི་སེར་རྒྱུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འདི་ རང་མོས་དང་རྣམ་དག་གི་རྣམ་གཞག་
ཐོག་ གསལ་སྟོན་འབད་ཐབས་ལུ་

རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ སའོ་བྱེ་ལོ་ ༥ པ་ལུ་མའི་ཚེས་ ༢༦ ལུ་འཇམ་ སྦྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ཟླ་ ༧
པའི་ཚེས་ ༢༤ ལུ་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་དང་པ་འཚོགས་སྐབས་ འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་
བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ ཚ་འཛོག་གྲུབ་ཡིན།

ལེའུ ༡ པ།

སྒྲིག་བརྗོད།

མཚན་དོན་ འགོ་འཇུག་སྒྲིག་འཇུག་ དེ་ལས་བྱུང་བ།

༡ བཅའ་ཁྲིམས་འདི།

ག༽ འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༠༤ ཅན་མ་ཟེར་བརྗོད་དགོ།

ཁ༽ རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ས་ཕོ་བྱི་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༡ ལུང་མ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༢ ལས་ བྱུང་དབང་གི་ཆ་གནས་གྲུབ་ཡིན།

ག༽ འབྲུག་ནང་འཁོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འཇུག་ཚུ་ལུ་ སྒྲིག་འཇུག་ འཐབ་ནི་ཡིན།

ང༽ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་མཐའ་དབུས་མེད་པར་བྱུང་ནི་ཡིན།

ངེས་ཚིག།

༢ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ནང་ལོགས་སུ་བཀོད་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན།

ག༽ “རྩ་ཁྲིམས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལུ་གོ།

ཁ༽ “བཅའ་འཇུག་ལྟན་ཚོགས་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་བཅའ་འཇུག་ལྟན་ཚོགས་ལུ་གོ།

ག༽ “བཅའ་འཇུག་འཇུག་འཇུག་འཇུག་” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་བཅའ་འཇུག་འཇུག་འཇུག་འཇུག་འཇུག་ལུ་གོ།

ང། “བད་བརྒྱད” ཟེར་མི་འདི་ མི་དམངས་ལུ་ རྒྱུ་བསྐྱུགས་ཤེ་བྱེ་བོ་ རྒྱུ་མཐོང་
གསར་ཤོག་ཚུ་དང་ པར་བསྐྱུན་ སློག་འཕུལ་བད་བརྒྱད་ཚུ་བཙུམ་ཏེ་ བཙག་
འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ དུས་དང་དུས་ཚོད་ལུ་ ཆེད་དམིགས་བཀོད་པའི་ དེ་
ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཞན་ཚུ་ལུ་གོ།

ཅ། “རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་སྲོལ་གཞི” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་
འདེམས་ལུ་གོ།

༡༽ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤ པའི་ དབྱེ་ཚན་(༡) པ་དང་འབྲེལ་
འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོག་གི་བཀའ་རྒྱ་གནང་ཡོད་མི་ལུ་གོ།

༢༽ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤ པའི་ དབྱེ་ཚན་(ལ) པ་དང་འབྲེལ་
ཚུང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་འཐུས་མི་ཚུ་གིས་ ཡིག་ཐོག་ལུ་བསུལ་མི་ལུ་གོ།

༣༽ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤ པའི་ དབྱེ་ཚན་(ག) དང་འབྲེལ་ སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱིས་འགོ་བཙུགས་མི་ལུ་གོ།

ཆ། “གྲལ་གཏོགས་ཚོགས་མི” ཟེར་མི་འདི་ འབྲུག་གི་བཙག་འཐུའི་བཙའ་ཁྲིམས་དང་
འབྲེལ་ ཐོ་བཀོད་གྲུབ་པའི་སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ ཡང་ན་ ཚོགས་རྒྱུན་སྐྱུར་མི་ཚུ་
གིས་ བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༢༤ ལ་གི་བད་འཕྲིན་སྟེལ་བའི་ཚེས་གངས་
ལས་ ཉེན་གངས་བདུན་ལས་མ་འགྲུངས་པར་ བཙག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ རྒྱལ་
ཡོངས་འོས་འདེམས་སྐབས་ བསྐྱུལ་བསྐྱུགས་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཡི་གུ་ ཆེད་དུ་བཀོད་
པའི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འབྲི་ཤོག་ཐོག་ཕུལ་མི་ལུ་གོ།

- ༤༽ “ཚོགས་རྒྱུ་ས་གོ” ཟེར་མི་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་སྐབས་ ཚོགས་
 རྒྱུ་སྐྱེ་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཚོགས་རྒྱུ་ས་ཁོངས་ནང་ ཚོགས་རྒྱུ་དེ་གསང་བའི་
 ཐོག་བསྐྱེད་ཚུགས་ནི་དོན་ལས་ བཟོ་ཡོད་པ་ལུ་དགོ།
- ༥༽ “ཁྱབ་སྤེལ་” ཟེར་མི་འདི་ མི་དམངས་ཡོངས་ལུ་ཁྱབ་ཚུགས་པ་བཟོ་ནི་ལུ་གོ།
- ༦༽ “རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་” ཟེར་མི་འདི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་འི་དགོངས་དོན་དང་
 འབྲེལ་ ཁྲིམས་ལུགས་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་གཤམ་ཚན་ ཡང་ན་
 ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལུ་འཕྲི་སྐྱོན་སྐོར་ ཚོགས་རྒྱུ་སྐྱེ་མི་ཚུ་ལུ་ ཆ་འཛིག་ ཡང་ན་
 ཆ་མེད་ཀྱི་གོས་འཆར་བྱ་ནི་ལུ་གོ།
- ༧༽ “རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་དུས་ཡུན་” ཟེར་མི་འདི་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་
 ཚན་ལུ་ དང་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོག་གིས་བཀའ་ཤོག་གནང་བའི་ཉེ་
 ལས་འགོ་བཙུགས་ ཚོགས་རྒྱུ་ས་མཚུགས་བསྐྱེད་ཀྱི་དུས་ཡུན་དེ་ལུ་གོ།
- ༨༽ “རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་འདེམས་ཁོངས་” ཟེར་མི་འདི་ རྫོང་ཁག་ལུ་གོ།
- ༩༽ “ངོས་ལེན་འགོ་དཔོན་” ཟེར་མི་འདི་ བཅག་འཐུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་
 བཅག་འཐུ་ལྟན་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐོས་བཞག་ཡོད་པའི་ འགོ་དཔོན་ཅིག་ལུ་གོ།
- ༡༠༽ འོགས་སུ་ལེན་དགོ་པ་ཡོད་ན་མ་གཏོགས་ དེ་མིན་ གཅིག་ཚིག་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་
 ཚིག་དོན་གྱི་གོ་དོན་དེ་ མང་ཚིག་ལུ་དང་ མང་ཚིག་ལུ་བཀོད་པའི་ཚིག་དོན་ཚུ་
 གཅིག་ཚིག་ལུ་ཡང་གོ་དགོ།

ལེབ་ ༢ པ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་དགོས་དོན་ འགོ་བརྩམས་དང་ འགོ་འདྲན།

དགོས་དོན།

༣ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲན་འཐབ་དགོས་མི་དེ་ སྤྱི་མཐོན་ལུགས་ཀྱི་གྲོས་འཆར་
རྒྱལ་ཡོངས་ལུ་གལ་ཅན་སྤེལ་འཆར་བའི་གནད་དོན་ ཡང་ན་ ཕྱ་སྤྱི་མཐོན་ཆེན་མོའི་དགོས་
དོན་ལུ་འབྲི་སྟོན་འབད་དགོཔ་ཚུ་གི་སྐོར་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ལུ་ རང་སེའི་བསམ་འཆར་
བཀོད་ནི་གི་གོ་སྐབས་བྱིན་ཐབས་ལུ་ཨིན།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་བརྩམས།

- ༤ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་བརྩམས་འདི་ཡང་།
  - ༡༽ འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོག་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་ཅིག་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷན་
བཞུགས་ཅིག་ནང་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་པའི་དཔྱད་ཡིག་ཅིག་ཨིན་མ་སྟེ་ ཐུགས་
འཆར་བཞེད་དེ་ བཀའ་རྒྱ་གནང་བའི་སྐབས་ ཡང་ན།
  - ༢༽ རྫོང་ཁག་ཚོགས་འདུ་ཆ་མཉམ་ཀྱི་འབྲུག་མི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ལས་ བརྒྱུ་ཚུ་༥༠
ལས་མ་ཉུང་མ་ཅིག་གིས་ གལ་སྲིད་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མཐའ་དོན་ལུ་ གལ་ཆེ་བའི་
གནད་དོན་སྐོར་ ལུ་བཟུལ་བ་ཅིན།
  - ༣༽ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ཕྱ་སྤྱི་མཐོན་ཆེན་མོའི་དགོས་དོན་དང་འབྲེལ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲན་གྱི་དབང་འཛིན།

༥ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འདི་ བཅོམ་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་
བཅོམ་འབྲུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འབྲེལ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་དགོ།

6 བཙག་འཇུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དང་འབྲེལ་བའི་ བྱ་སྐོར་གཙོ་བོ་ཚུ་
འོག་ལུ་བཀོད་མི་དང་འབྲེལ་ནི་འདི་ཡང་།

༧༽ མི་དམངས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གོ་དོན་དར་བྱུང་སྐོར་ འོས་འབབ་
ལྷན་པའི་མིང་དོན་ཅིག་དང་སྐྱབས་ བཅུད་དོན་བཀོད་པའི་གནད་དོན་ཚུ་ པར་
བསྐྱུན་དང་ རྒྱབ་སྲེལ་ཐོག་ བཙག་འཇུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ སྤྱིར་བཏང་གསལ་
བཤད་ཀྱི་ནུམ་གཞག་དང་ དེ་ལུ་གསལ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ ཚོགས་རྒྱན་སྐྱུར་མི་ཚུ་ལུ་
གང་ཅག་འབད་ འཕྲོད་ཚུགས་པའི་ཅན་བསྐྱུལ་གྱི་དོན་ལས་དང་།

༨༽ ཚོགས་རྒྱན་སྐྱུར་མི་ཚུ་བཙག་འཇུ་སྐབས་ ཚོགས་རྒྱན་ལུ་དང་འདོད་བསྐྱེད་བཅུག་
ནི།

༡) བཙག་འཇུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་བཀོད་བྱུང་དང་འབྲེལ་ རྫོང་ཁག་བཙག་འཇུ་འགོ་དཔོན་གྱི་སྤྱིར་
བཏང་བཟླ་ཞིབ་འོག་ལུ་ རྫོང་ཁག་ཐོ་བཀོད་འགོ་དཔོན་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་
ཀྱི་དོན་ལས་ བཙག་འཇུ་འཕྲོད་ཐོ་ཡིག་ལུ་ བསྐྱུར་ཞིབ་དང་ དུས་མཐུན་གྱི་བསྐྱུར་གསོ་འབད་
དགོ།

༢) བཙག་འཇུ་འཕྲོད་ཐོ་ཡིག་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ རྫོང་ཁག་གི་བཙག་འཇུ་འཕྲོད་ཐོ་ཡིག་
དཔྱད་ཐོ་ཡིག་དེ་ རྫོང་ཁག་ཐོ་བཀོད་འགོ་དཔོན་ཡིག་ཚང་གི་བརྟུན་བྱུང་དང་ མངོན་གསལ་
ཆེ་བའི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ མི་དམངས་ལུ་ལྷན་ཐབས་དོན་ལས་གསལ་སྤོན་འབད་དགོ།

༣) རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་གོ་ས་འཆར་གྱི་བསྐྱུལ་བསྐྱབས་ལུ་ བཙག་འཇུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
རྒྱབ་སྐྱོར་ ཡང་ན་ རྒྱབ་འགལ་གྱི་གཞུང་གོ་གསལ་འབད་མི་ཚོགས།

ལེའུ་ ༣ པ།

བྱ་སྐྱོད་འཛིན་པ།

གྲོས་གཞི་སྤྱོད་འབྲུལ།

- ༡༠ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤ པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་བཙུགས་ཀྱི་ལུ་བ་
 ལུལ་མི་དབང་འཛིན་དེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་བཙུགས་ཀྱི་གྲོས་གཞི་དེ་
 བཅག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གཏང་དགོ།
- ༡༡ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤(ལ) གི་ཐད་ འབྲེལ་ཡོད་ཚོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་ཁྲི་
 འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་ཅན་ཅིག་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དོན་ལུ་
 ཅུ་ཁྲིམས་ཚེན་མོའི་ཅུ་ཚན་༣༤ པའི་དོན་ཚན་༢(ལ) གི་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་ ལུ་བ་
 ལུལ་དགོལ་འཐོན་པའི་ ཉེན་གངས་༡༠ གྱི་ནང་འཁོད་ ཕན་ཚུན་གྱི་བར་ན་མཉམ་འབྲེལ་
 འཐབ་དགོ།
- ༡༢ ཚོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་ཁྲི་འཛིན་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ་
 པའི་ གྲོས་གཞི་གི་ལུ་བ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་ལུལ་དགོ།
- ༡༣ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དོན་ལུ་ལུལ་བའི་ལུ་ཡིག་དེ་ གྲོས་གཞི་གི་བཟོ་བཀོད་ཐོག་ དེ་
 གྲུང་མིང་རྟགས་བཀོད་མི་ ཚོང་ཁག་ཚོགས་འདུའི་མཐུས་མི་འདི་བཞིན་དུའི་ མིང་མིལ་
 ལུ་ རོ་སྤོད་ལག་ཁྱེར་ཨང་དང་ ལུང་ཚུ་ ལགས་ལ་འབད་བཀོད་དགོ།

༡༧ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ རོན་ཚན་༡༢ པའི་ཕྱོས་གཞི་ཐོབ་མི་དེ་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་
༧༥་དང་འཁྲིལ་ གཤམ་འཁོད་ཚུ་དང་སྤྲུགས་ བཅོལ་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་གཏང་དགོས་
འདི་ཡང་།

༡༧༽ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་འཐབ་དགོ་པའི་ཞུ་བ་སྐོར་ འོས་ལྷན་གྱི་མིང་
དོན་བཅུད་དོན་བཞོད་པའི་གནད་དོན་དང་ སྤྱིར་བཏང་གསལ་བཤད་ཚུ་དང་།

འ༧༽ འབྲེལ་ཡོད་དབྱུང་ཡིག་གི་ ཡིག་རིགས་ཡོད་པ་ཅིན།

ག༧༽ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དོན་ལུ་ སྤུལ་བའི་ཕྱོས་གཞི་གི་འདྲ།

ང༧༽ འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བཟོ་དོན་ གཞན་གང་ཅུང་ཚུ།

༡༨ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་ཞུ་བ་གི་ཕྱོས་གཞི་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ཏུ་མ་ཉམ་ལུ་
འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོགས་ལུ་ཡང་སྤྲུན་འབྲུལ་སྤུལ་དགོ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ལུ་ཁྲིམས་མཐུན།

༡༩ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཕྱོས་གཞི་དེ་ མངོན་མཐོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ལས་ ཁྲིམས་
མཐུན་ཡོད་མེད་ཀྱི་བསྐྱར་ཞིབ་འོག་ལུ་ཚུད་དགོ།

༡༩༡ གཤམ་སྲིད་ མངོན་མཐོའི་ཁྲིམས་ཀྱི་འདུན་ས་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༡༩ པའི་
ཕྱོས་གཞི་སྤུལ་མི་དེ་ འབྲུག་གི་རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་དགོངས་དོན་དང་འཁྲིལ་ཏེ་མེད་པ་ཅིན་
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དེ་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་མེད།

ཞུ་ཡིག་གི་དབྱེ་ཞིབ།

༡༩༢ ཞུ་ཡིག་སྤུལ་མི་ནང་གི་མིང་རྟགས་ཚུ་ འབྲས་མི་ཚུ་གི་དཔེ་བཞོད་ཡོད་པའི་མིང་རྟགས་ཚུ་
དང་ འཁྲིལ་མི་འཁྲིལ་གྱི་དབྱེ་ཞིབ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་འབད་དགོ།

༡༩ གལ་སྲིད་ ལུ་ཡིག་ནང་གི་མིང་རྟགས་གང་རུང་ཅིག་ ཐངས་གཉིས་བཀོད་ཡོད་པ་ ཤེས་པ་
ཅིན་ མིང་རྟགས་གཅིག་ཆ་མེད་ཀྱི་གྲངས་སུ་བཅུ་ནི་ཡིན།

ཕུལ་དགོ་པའི་དགོས་མཁོ།

༢༠ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ལེན་ཏེ་ བཅག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་
བརྩམས་པའི་སྐབས་ ལ་གསལ་བཀོད་དགོ་པའི་ཡང་།

༡༽ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་གྱི་ལུ་བའི་ བརྩམ་དོན་བཀོད་པའི་གནད་དོན་
དང་ འོས་འབབ་ལྷན་པའི་མིང་དོན་ དེ་ལས།

༢༽ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ལུ་བ་ཕུལ་ཚོགས་པའི་ ཐོབ་དབང་གནང་བའི་ཁྲིམས་
འབྲེལ་གྱི་དགོངས་དོན་ཚུ།

གལ་སྲིད་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་ལུ་འཕྲི་སློན་འབད་དགོ་པའི་ གོ་སྐབས་འཆར་ཨིན་ཆེ་ བརྩམ་
བཅོས་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་གཏང་དགོ་པའི་ ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ་གི་ཚིག་དོན་ངོ་མ་རྩུར་སྐྱབས་
ཕུལ་དགོ།

༢༡ བཅག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ བརྩམ་དོན་བཀོད་ཡོད་པའི་གནད་དོན་དང་མིང་དོན་ལུ་ གོ་
དོན་ལ་གསལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཞིབ་བལྟས་འབད་བའི་བསམ་འཆར་གང་རུང་ཞིག་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་
ཕུལ་དགོ་པའི་ཡང་།

༡༽ གོ་སྐབས་ཐོབ་པའི་ལུ་ལུ་ འོས་འབབ་ལྷན་པའི་དུས་ལུན་གང་མཚོགས་དང་།

༢༽ ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཐག་གཅོད་པའི་ དེ་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐོག།

22 སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་21 ནང་གི་བསམ་འཆར་ཐོབ་པའི་ཤུལ་ལུ་
བཅུད་དོན་བཀོད་ཡོད་པའི་ མིང་དོན་གྱི་ཚིག་ལུ་ འོས་འབབ་ལྟན་པའི་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་
ཐབས་ཤེས་ རྒྱ་མཚན་ལྟན་པའི་ལག་ལེན་ཐབས་ཁྱེར་བདེ་བའི་གང་མཚོགས་ཀྱི་དུས་ལུ་ན་
ཅིག་ནང་ བཅག་འཇུ་ལྟན་ཚོགས་ལུ་གཏང་དགོ།

23 རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གནད་དོན་ ཡང་ན་ གནད་དོན་ཚུ་ལུ་ “དགོ” ཡང་ན་
“མི་དགོ” ཟེར་བའི་ལན་གསལ་ཅིག་ ཐོབ་ངེས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་དྲི་བ་བཀོད་དགོ།

24 རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་དོན་ལུ་ གོས་གཞི་ཚར་གཅིག་སྤུལ་ཚར་ཞིན་མ་ལས་ཕྱིར་
བཏོན་འབད་ནི་མེད།

བཀའ་བྲལ།

24 བཅག་འཇུ་ལྟན་ཚོགས་ཀྱིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་20 ནང་འཁྲིལ་ཐོབ་ཡོད་
པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གོས་གཞི་དེ་ འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོགས་ལུ་སྤྱན་འབུལ་སྤུལ་
དགོཔ་དང་ འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོགས་གིས་བཀའ་བྲལ་གནང་ནི།

བད་འཕྲིན།

26 འབྲུག་རྒྱལ་པོ་མཚོགས་གིས་ བཀའ་བྲལ་གནང་བའི་ཤུལ་ལུ་ བཅག་འཇུ་ལྟན་ཚོགས་ཀྱིས་
རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་གྱི་ དུས་ཚོད་རེ་འུ་མིག་བཟོ་ཐོག་ བད་འཕྲིན་སྤེལ་
དགོ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་གྱི་དུས་ཡུན།

- ༢༧ བཅག་འཕུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གོས་གཞི་ཐོབ་ཡོད་པའི་ཚེས་
གངས་ལས་ ཉེན་གངས་དགུ་བཅུའི་ནང་འཁོད་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་
འཐབ་ཚུགས་པ་འབད་དགོ།
- ༢༨ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུན་དེ་ སྤྱིར་བཏང་གིས་ ཉེན་གཅིག་ལུ་འགོ་འདྲེན་
འཐབ་དགོཔ་དང་ དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱུན་དུས་ཚོད་དེ་ བཅག་འཕུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཐག་
ཚོད་དགོ།
- ༢༩ བཅག་འཕུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རྫོང་ཁག་རེ་རེ་གི་ ཚོགས་རྒྱུན་ས་ཁོངས་དེ་ ཚོགས་རྒྱུན་གྱི་
ཚེས་གངས་མ་རན་པའི་ ཉེན་གངས་^{༣༠} ལས་མ་ཉུང་བའི་དུས་ཚོད་ལུ་ ཐག་བཅད་དགོ།

ཚོགས་རྒྱུན་དང་ གངས་ཕྱི་འོས་འདེམས་ འགྲེམ་ཐོག་རྒྱུན་ཤོག་གསལ་གྱི་སྒྲིག་

- ༣༠ ཚོགས་རྒྱུན་ས་ཁོངས་ནང་དང་འགྲེམ་ཐོག་ ཚོགས་རྒྱུན་བསྐྱར་ཉི་ གངས་བསྐྱོམས་བཏོན་
ཉི་ སྤུང་འབྲས་གསལ་བསྐྱུགས་ཀྱི་གསལ་གྱི་ཚུ་ འབྲུག་གི་བཅག་འཕུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་
འབྲུག་གི་འགྲེམ་ཐོག་རྒྱུན་ཤོག་བཅའ་ཡིག་དང་སྤྱི་གསལ་གཞི་ནང་ ཚེད་དམིགས་བཏོད་པའི་
ནམ་གཞག་དང་འཁྲེལ་དགོ།

རྒྱུན་ཤོག་

- ༣༡ གལ་སྲིད་ རྒྱུན་སྐྱོམ་ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ རྒྱུན་ཤོག་གུར་ གནད་དོན་བཏོད་ཡོད་པའི་
ཟུར་ཁར་ “དགོ” དང་ “མི་དགོ” གི་ངོ་རྟོགས་བཀའ་ལས་འཁྲུང་ སྤུང་ལེ་གི་བཅོ་
བཏོད་རྒྱུ་གཉེས་ ཕར་བསྐྱུན་འབད་ཡོད་པ་དགོ།

32 རྒྱལ་ཤོག་རེ་རེ་གྲར་ བཅག་འཕུ་ལྟན་ཚོགས་ཀྱི་ རོ་རྟགས་ཀྱི་ཐེའུ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་དགོ།

ཚོགས་རྒྱན་འགོ་འདྲེན།

33 བཅག་འཕུ་འི་བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་གྱིས་ ཚོགས་རྒྱན་ས་ཁོངས་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་
ཚོགས་རྒྱན་འགོ་བཙུགས་ནི་ མཚུགས་བསྟུན་ནང་ དེ་ལུགས་ཀྱི་གཞན་ལས་རིམ་རྣམ་
གཞག་ཚུ་ མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

34 རྒྱལ་ཚོས་ཚང་བའི་ཚོགས་རྒྱན་སྐྱུར་མི་ཅིག་གིས་ བཅག་འཕུ་འི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་
བསྐྱར་དགོ།

35 རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཚོགས་རྒྱན་ཡང་ སྤྱི་ཚོགས་དང་ས་གནས་གཞུང་གི་བཅག་
འཕུ་འི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་ཆ་མཚུངས་ཨིན་ཅུང་ ཚོགས་རྒྱན་སྐྱུར་མི་ཚུ་གིས་
གནད་དོན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གི་རྒྱལ་ཤོག་དེ་གྲར་ ‘དགོ’ ཡང་ན་‘མི་དགོ’ གི་རོ་རྟགས་
བཀལ་ནི་ ཡང་ན་ ཐེའུ་བརྒྱབ་ཐོག་ལས་ ཚོགས་རྒྱན་བསྐྱར་དགོ།

36 གལ་སྲིད་ ཚོགས་རྒྱན་འཕུལ་ཆས་ ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ ཚོགས་རྒྱན་སྐྱུར་མི་ཚུ་གིས་
གནད་དོན་བཀོད་མི་ལུ་ངོས་ལེན་ཡོད་པ་ཅིན་ ‘དགོ’ ཟེར་མི་གྲར་ ཨེབས་ནི་དང་ གནད་
དོན་དེ་ཆ་མེད་གཏང་དགོ་པ་ཅིན་ ‘མི་དགོ’ ཟེར་མི་གྲར་ ཨེབས་དགོ།

37 གངས་རྩིས་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ རྒྱལ་ཤོག་གང་ཅུང་ཅིག་ལུ་ ཚུལ་མཐུན་མེད་པ་སྟེ་ཆ་མེད་
མ་གཏང་པ་འི་ཉེ་མ་ དེ་ཁར་ཡོད་མི་ལྟ་རྟོག་པ་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་ཤོག་དེ་རྒྱུ་མཚན་ལྟན་པ་འི་བརྟུག་
ཞིབ་འབད་ནི་གི་གོ་སྐབས་བྱིན་དགོ་པ་ཨིན་ཅུང་ རྒྱལ་ཤོག་གང་ཅུང་ཅིག་ལག་པར་སྤོད་ལེན་
ཐོག་ བཟླ་རྟོག་འབད་བཅུག་ནི་མེད།

32 གལ་སྲིད་ རྒྱལ་སྐོམ་ལག་ལེན་འཐབ་པ་ཅིན་ གངས་ཕྱིས་ཞིབ་དཔྱད་པ་གིས་ ཚུལ་མཐུན་
མེད་པའི་རྒྱལ་ཤོག་ཆ་མེད་གཏང་དགོས་འདི་ཡང་།

1 ། རྒྱལ་ཡིན་མི་ ཡང་ན།

2 ། སྤེལ་བྱེད་འགོ་དཔོན་ལས་ ཚུལ་མཐུན་གྱི་དོན་མེད་མི།

3 ། ལ་གསལ་གྱི་དེས་བདེན་གཞི་ཡང་མེད་མི།

4 ། ཚོགས་རྒྱལ་ས་ཁོངས་ནང་མ་སྤྲོད་མི།

5 ། ཆ་འཛོག་ཅན་གྱི་རྒྱལ་སྐོམ་ནང་མ་བཅུགས་མི།

6 ། གཞུང་འབྲེལ་དོན་ལྟགས་གནང་མི་དེ་མིན་པར་ དོན་ལྟགས་སོ་སོར་བཀའ་ཡོད་མི།

7 ། གཡོ་ཐབས་གིས་དགོགས་ཡོད་པ་ གཞོད་རྒྱུ་ཞུགས་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ཉལ་ཏེ་ལྷག་
མ་བཏུབ་ རྒྱལ་ཤོག་དེས་བདེན་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་ཐུབ་གྱི་དོན་སྤྲོད་ཆ་གས་ཚང་
འགྲིགས་མེད་མི་ཚུ།

8 ། ཚོགས་རྒྱལ་ས་ཁོངས་དེ་ལར་ གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་གནང་མི་ལྟགས་བཀའ་ཞིའི་ཅ་
ཆས་གིས་མིན་པར་ གཞན་གྱིས་དོན་ལྟགས་བཀའ་མི།

33 སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་སྐབས་ གནས་ཚད་དང་
བཀའ་སློམ་ཚུ་ བཅག་འཐུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་བཀོད་ཡོད་མི་ལུ་གནས་དགོ།

ཚོགས་རྒྱལ་གངས་ཕྱིས་བསྐོམ་ནི།

34 ཚོགས་རྒྱལ་གངས་ཕྱིས་བསྐོམ་ནི་གི་བྱ་སྤོམ་དེ་ལ་ བཅག་འཐུའི་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་
བཀོད་ཡོད་མི་དགོངས་དོན་ཚུ་གིས་མཚམས་འཛིན་འབད་དགོ།

༧ གངས་ཕྱིས་བསྐྱོམ་ནི་དེ་ བཙག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ རོས་འཛིན་འབད་དེ་ཆ་འཛོག་གྲུབ་
པའི་ ས་གནས་ཀྱི་རོས་ལེན་འགོ་དཔོན་གྱི་བཀོད་ཁྲབ་འོག་ལུ་ གངས་ཕྱིས་ཞིབ་དཔྱད་པ་
གིས་ལག་ལེན་འབབ་དགོ།

གྲུབ་འབྲས།

༧༢ འདེམས་ཁོངས་རེ་རེ་གི་རོས་ལེན་འགོ་དཔོན་ཚུ་གིས་ཕུལ་བའི་ གྲུབ་འབྲས་རེ་འུ་མིག་ཚུ་
རྟགས་མཐུན་མི་མཐུན་གྱི་བརྟག་ཞིབ་འབད་ཚར་ཉེ་ བཙག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ ཡོངས་
བསྐྱོམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་གསལ་བསྒྲགས་འབད་དགོ།

༧༣ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་ རོན་ཚན་༧༢ པའི་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་རེ་འུ་མིག་ནང་ཚུད་དགོཔ་འདི་
ཡང་།

༡༧༽ ཚོགས་རྒྱན་བཙུགས་ཡོད་པའི་གངས་བསྐྱོམས་དང་།

ཁ༧༽ ཆ་འཛོག་ཅན་གྱི་ཚོགས་རྒྱན་ཁ་གངས།

ག༧༽ ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱན་ཤོག་ཁ་གངས།

ང༧༽ གནད་དོན་བཀོད་མི་དེ་ལུ་ “དགོ” དང་ “མི་དགོ” གི་ཚོགས་རྒྱན་ཁ་གངས།

༧༤ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་དོན་ལུ་བཀོད་ཡོད་པའི་གནད་དོན་དེ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྫོང་ཁག་ཆ་
མཉམ་ནང་ལུ་ ཆ་འཛོག་གི་ཚོགས་རྒྱན་བཙུགས་ཡོད་པའི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ལས་ ཟུང་མང་
ཐོག་ལས་གནང་བ་གྲུབ་པ་ཅིན་ གནད་དོན་དེ་ཆ་འཛོག་གི་གངས་སུ་བཅུ་དགོ།

ལེའུ ༥ བ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བསྐྱེད་བསྐྱུགས།

འབད་ཚོགས་པའི་རྒྱུ་བསྐྱུགས།

༤༥ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་དེ་གཤམ་འཁོད་ཚུ་གི་དོན་ལས་ཡང་ན་འདི་གི་དོན་ལས་ཨིན་མ་སླེ་བསམ་རུང་བའི་གསར་ཤོག་ཡང་ན་རྒྱུ་བསྐྱུགས་གང་ཅུང་ཐོག་སླེལ་བའི་འབྲེལ་གཞན་འདི་ཡང་།

༥༡ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་ལན་ཚུ་ལུ་གྲུབ་འབྲས་འབྲུང་ཐབས་དང་གྲུབ་འབྲས་ལོགས་སུ་སྟོན་ནི་དོན་ལུ་ཡང་ན།

ཁ༡ གཞན་ཡང་གྲུབ་འབྲས་ཅིག་ཡང་འགྲུག་ཡང་ན་ཐོབ་ཐབས་དོན་ལུ།

བད་དོན་སླེལ་ནི།

༤༦ གཤམ་གཏོགས་ཚོགས་མི་ཚུ་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་འབད་ནི་དེ་བཙག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་བཙའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚུ་༢༤ གི་བད་འཕྲིན་སླེལ་བའི་ཉཱ་ལས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཚོགས་རྒྱན་གྱི་ཉཱ་མ་རན་པའི་རུ་ཚོད་༤༥ ཀྱི་ཉཱ་ལས་མཚུག་བསྐྱེད་ཚུ་གསལ་འབད་དགོ།

༤༧ གཤམ་གཏོགས་ཚོགས་མི་ཚུ་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་དོན་ལུ་གསར་ཤོག་ཡང་ན་རྒྱུ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་ཨིན་པ་ཅིན་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་ཀྱི་མཐུན་ཚུན་མཁོ་ཆས་ཚུ་ཉཱ་མ་རང་བཙག་འབྲུ་ལྷན་ཚོགས་ལུ་ཆ་འཛོག་དོན་ལས་ལུ་ལུ་དགོ།

༤༨ བད་བརྒྱུད་ཀྱིས་རྒྱུ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་གི་དུས་ཚོད་དེ་འབྲུག་གི་བད་བརྒྱུད་ལྱབ་སླེལ་བཙའ་ཡིག་དང་སློགས་གཞི་ནང་ལོགས་སུ་བཀོད་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་བྱེན་དགོ།

- ༤༩ བད་བརྒྱུད་ཀྱིས་ རྒྱུ་བསྐྱུགས་ཀྱི་ཞབས་ཏྲིག་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་བསྐྱེད་
བསྐྱུགས་སྐབས་ གཤམ་གཏོགས་ཚོགས་མི་དེ་ལས་ལྷན་ གཞན་མི་ངོ་ཅིག་ ཡང་ན་ ལས་
ཚོགས་དོན་ལས་རྒྱུ་བསྐྱུགས་འབད་ནི་ ཡང་ན་ རྒྱབ་བསྐྱུགས་ཀྱི་གངས་སུ་བཅུགས་མི་
ཚོགས།
- ༥༠ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༤༤ དང་མ་འཁྲིལ་བར་ བད་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཁོང་རའི་ཞབས་
ཏྲིག་ནང་ བཅག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ལས་ ཆ་འཛོག་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་
བསྐྱེད་བསྐྱུགས་མཁོ་ཆས་ཚུ་མ་གཏོགས་ གཞན་མི་ངོ་དང་ལས་ཚོགས་གང་རུང་གི་ཁོངས་
ལས་ བཅུགས་མི་ཚོགས།
- ༥༡ བད་བརྒྱུད་དང་ གཤམ་གཏོགས་ཚོགས་མི་ཚུ་གིས་ ཚོགས་རྒྱན་སྦྱར་མི་ཚུ་ལུ་ ཚོགས་རྒྱན་
འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ ཏུས་ལུན་ཚུ་ཚོད་༤༤ གི་ནང་འཁོད་དང་ ཚོགས་རྒྱན་སྐབས་ ལྷ་
སྲོད་གང་རུང་གི་བད་བརྒྱུད་ལྱབ་སྲེལ་ཐོག་ ཚོགས་རྒྱན་བསྐྱར་ཐངས་ཀྱི་ རྒྱུད་བསྐྱེད་
འབད་ནི་ལས་འཛོམ་དགོ།
- ༥༢ ཚོགས་རྒྱན་གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱུགས་མ་འབད་མ་ལས་ བཅག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་
གྲུབ་འབྲས་ཆ་ཤས་ཀྱི་བད་དོན་གང་རུང་ཅིག་བྱིན་མི་ཚོགས།
- ༥༣ ཚོགས་རྒྱན་སྐབས་དང་ གྲུབ་འབྲས་ཀྱི་གསལ་བསྐྱུགས་མ་འབད་མ་ལས་ མི་ངོ་གཞིན་
རུང་ ཚོགས་རྒྱན་མང་ཉུང་གཤམ་གཏོགས་དོ་ཡོད་པའི་སྐོར་ ཞིབ་འཚོལ་གྱི་སྲོལ་དཔག་ཐོག་
གསལ་བསྐྱུགས་ཚུ་འབད་མི་ཚོགས།
- ༥༤ མི་ངོ་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༥༣ ལས་འགལ་ཚེ་ བཅག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་
ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ གཞོད་འགོལ་གྱི་ཉེས་སྦྱོན་ཡིན།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་ཐོན།

༥༥ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་ཐོན་དེ་ གྲལ་གཏོགས་ཚོགས་པ་དང་ ཡང་ན་ རོ་ཚབ་ཅིག་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དོན་ཚན་༥༤ དང་༥༦ དང་འབྲེལ་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་བསྐྱེད་བསྐྱུགས་འགོ་འདྲེན་དོན་ལུ་བཏང་བའི་ཟད་ཐོན་ཚུ་ཨིན།

༥༦ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་ཐོན་ནང་ཚུད་དགོས་འདི་ཡང་།
ཀ༽ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་ རྒྱལ་བསྐྱེད་ལས་རིམ་བཟོ་ནི་ལུ་གྲུ་གྲི་གི་ ཡང་ན་ མཐུན་ཚུན་གྱི་མཁོ་ཆས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་གོང་ཚད་གཞན་དང་།

ཁ༽ གསལ་བསྐྱེད་གོང་ཚད།

༥༧ གསལ་བསྐྱེད་དོན་ལས་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཟད་ཐོན་ནང་ཚུད་དགོས་འདི་ཡང་།

ཀ༽ བཟོ་བཀོད་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་ གསལ་བསྐྱེད་གཏང་ནི་གི་མཐུན་ཚུན་མཁོ་ཆས་དང་ འབྲེལ་བའི་གྲུ་གྲི་གི་བཟོ་བསྐྱེད་དང་ གསལ་བསྐྱེད་བཀའ་སྲུང་མཁོ་ཆས་ ཡང་ ཅེ་ ཐབས་ལམ་གཞན་གྱིས་ཐོག་ དེ་ལུ་གསལ་བསྐྱེད་མཁོ་ཆས་སྲུང་བའི་ཟད་ཐོན་ཚུ་ ཡང་ན།

ཁ༽ མཐུན་ཚུན་གང་རུང་ནང་ བཟོ་བཀོད་པའི་གསལ་བསྐྱེད་དེ་ རྩལ་སྲུང་ལུ་ དམིགས་ཏེ་ གསལ་བསྐྱེད་འབད་ཡོད་པ།

ག༽ གནས་ཚུལ་ལས་སྡེ་ལུ་གསལ་བཤད་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཞབས་ཏོག་གང་ རུང་ ཡང་ན་ མཐུན་ཚུན་ ཡང་ན་ གཞན་བརྗེ་བརྗེད་མཉམ་འབྲེལ་དོན་ལས།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་ཟད་ཐོན་ཚད་གཞི།

༥༤ གྲལ་གཏོགས་ཚོགས་མི་རེ་རེ་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་ཐོན་དེ་ བཙག་འབྲུ་ལྟན་
ཚོགས་ཀྱིས་ ཏུས་དང་ཏུས་ཚོད་ལུ་བཟོ་ཡོད་པའི་ མ་དངུལ་གྱི་ཚད་གཞི་ལས་འགལ་
གཏང་མི་ཚོགས།

ཕྱིས་ཁྲུལ་བ།

༥༥ གྲལ་གཏོགས་ཚོགས་མི་ ཡང་ན་ དེའི་རོ་ཚབ་ཨིན་མི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་
དོན་ལུ་བཏང་ཡོད་པའི་ཟད་ཐོན་གྱི་ཕྱིས་ཁྲུལ་དེ་ ཚོགས་རྒྱན་མཚུགས་ལྟུ་སྟེ་ ཉིན་གངས་³⁰
གྱི་ནང་འཁོད་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཟད་ཐོན་ཕྱིས་ཁྲུལ་དེ་ལུ་ཚུགས་པ་འབད་དགོ།

ལེའུ་ ༤ པ།

སྤྱིར་བཏང་གནད་དོན།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས།

- ༤༠ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ རྒྱལ་གཞུང་གི་གཞུང་སྐྱོང་ལས་ལྗེ་དང་ མི་དམངས་ དེ་ལས་ སྐེར་སྤེལ་ཆ་མཉམ་ལུ་བྱུང་དབང་ཡོད།
- ༤༡ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གོ་ས་ཚེད་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཐོག་ གནད་བསྐོས་ཞིན་མ་ལས་ ལག་ལེན་འཐབ་དགོ།
- ༤༢ རྒྱལ་གཞུང་གི་དབང་ཚད་དང་འཁྲིལ་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་དེ་ ལག་ལེན་འཐབ་བདེ་བའི་གང་མཚུགས་ དང་ལེན་འབད་དགོས་དེ་ནང་ གཤམ་འཁོད་གནད་དོན་ཚུ་ཚུད་པ་ཨིན།
- ༥༡ རྒྱལ་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་གིས་ ཡང་ན་ རྒྱལ་གཞུང་འཛིན་སྐྱོང་བརྒྱུད་དེ་ བདག་སྐྱོང་འཐབ་པའི་ ཁྲིམས་ལུགས་ ཡང་ན་ སྲིད་བྱུས་བསྐྱར་བཅོས་ ཡང་ན་ སྲིད་བྱུས་གསར་བཙུགས་འབད་ནི་དང་།
- ༥༢ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་སྤྱོད་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོགས་ཐངས་དང་པའི་ནང་ ཁྲིམས་ཚུམ་ཀྱི་གོ་ས་གཞི་བཙུགས་ནི།

ཕྱི་ས་མེད།

- ༤༣ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ འགོ་འབྲེན་འཐབ་ནི་མེད་པའི་ གནད་དོན་འདི་ཡང་།
- ༥༡ ཁྲུལ་འབབ་བཀལ་ནི་ བྱུང་པར་བཟོ་ནི་ ཆ་མེད་གཏང་ནི་དང་།
- ༥༢ རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་དམག་གི་གསལ་བསྐྱེད་གསལ།

- ག། འཚབ་དོལ་གྱི་གསལ་བསྐྱབས་ ཡང་ན་ མཇུག་བསྐྱེད།
- ང། ལྷི་རྒྱལ་དང་ ཡང་ན་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་འཁོད་དྲག་དམག་སྤོང་ཞི།
- ཅ། ཉེས་པ་ཡང་ཆག་ ཡང་ན་ དགོངས་ཡངས་གཏང་ཞི།
- ཆ། དེས་པར་གྱི་ ཞི་བའི་དམག་སྡེ་ཞབས་ཏོག།
- ཇ། སྤྱི་ཚོགས་ ཡང་ན་ ས་གནས་གྱི་གཞུང་ཅུ་གྲོལ།
- ཉ། ཆ་གནས་ཡོད་པའི་ གན་ཡིག་གི་འགན་འཁུན་གྱི་མེད་མེད་ལུ་ དཔུང་ཡིག་གཞི་
བརྩམས་གྱི་གྲོས་འཆར།
- ཏ། ཁྲིམས་འདུན་གྱི་རང་དབང་དང་ དེའི་གྲོས་ཚེད།
- ཐ། ཅུ་ཁྲིམས་ཅན་གྱི་ལོ་གནས་ཚུ་གི་ཕན་ཅུས་ལུ་གཞོན་ཉེན་གྱི་གནད་དོན་གང་ཅུང་ཚུ།

རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ལུ་འཕྲལ་སྐབས་བཀག་ཆ།

༤༤ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འཚོགས་ནི་དང་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་ནི་དེ་ བཅུག་འཐུ་འགོ་
བརྩམས་བཅུ་འཕྲིན་གྱི་ཉེས་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་བཅུག་འཐུ་མཇུག་མ་བསྐྱེད་ཚུན་ལུ་ ཡང་ན་
ཚབ་དོལ་སྐབས་དང་ དེ་གི་མཚམས་འཛོག་འབད་དེ་ ཉེན་གངས་སུ་མ་ཅུ་མ་འགྲོ་བའི་ནང་
འཁོད་ཚུན་ལུ་ བཀག་ཆ་འབད་དགོ།

བཅུག་འཐུ་འུ་བཅའ་ཁྲིམས་སྤྱོད་འཇུག།

༤༥ བཅུག་འཐུ་འུ་བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ཡོད་པའི་འབྲེལ་ཡོད་དགོངས་དོན་ཚུ་ སྤྱི་ཚོགས་གྱི་བཅུག་
འཐུ་འུ་སྐབས་དང་མཚུངས་ རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་ལུ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་འབད་དགོ།

ཉེས་ཚད།

༤༤ མིང་ཅིག་ ཡང་ན་ ལས་སྡེ་གིས་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་གི་དགོངས་དོན་གང་རུང་ཅིག་ལས་
ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཉེས་སྒྲོན་འབད་འཐོན་པ་ཅིན་ བཅག་འཐུའི་བཅའ་ཁྲིམས་དང་འཁྲིལ་ཉེ་
འབྲེལ་སྒྲོན་འབབ་ནི་ཨིན།

མཉམ་སྐྱེགས་དབང་ཚད།

༤༥ མངོན་མཐོ་ཁྲིམས་གི་འདུན་ས་གིས་ གཞོན་འགལ་གང་རུང་ཅིག་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་
ཡང་ན་ འདི་འོག་བརྩམས་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་གཞན་གྱི་ རྒྱབ་དབང་ལུ་མ་ཚུད་པ་ ཡང་ན་
ཆ་གསུམ་ཅིག་ཚུད་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ ཁྲིམས་དཔྱད་མ་ཚོག་པའི་ཕྱིས་ཁྲུངས་ལ་གསལ་བཀོད་
དེ་མེད་པ་ཅིན་ འོས་འཚམས་ལྡན་པའི་ཉེས་ཚད་བཀའ་ཉི་དེ་གི་དབང་ཚད་ཡོད།

འཕྲི་སྒྲོན།

༤༦ ཚོགས་ཁང་རང་སོའི་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐོས་ལས་གསུམ་དཔྱ་གཅིག་གིས་གོས་དོན་
ལུ་བ་ཅིན་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་ལུ་ ལ་སྐོང་ རྒྱད་པར་ ཡང་ན་ ཆ་མེད་བཅས་གྱི་ཐོག་
ལས་ འཕྲི་སྒྲོན་འབད་དགོ་པ་ཅིན་ ཚོགས་ཁང་རང་སོའི་ཕྱེད་མང་ཐོག་ལས་ ཡང་ན་སྤྱི་
ཚོགས་ལྷན་བཅུགས་སྐབས་ལུ་ཨིན་པ་ཅིན་ ཚོགས་རྒྱན་བསྐྱར་མིའི་གལ་ལུ་ཡོད་པའི་
འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐོས་ཀྱི་གསུམ་དཔྱ་གཉིས་ལས་མ་ཉུང་བའི་ཚོགས་རྒྱན་ཐོག་ལས་
བཅག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་མངོན་སྲོད་དོན་སྲིན་ལུ་མ་གཞོན་པ་ཅིག་དགོ།

༤༧ འཕྲི་སྒྲོན་དེ་གིས་ རང་མོས་དང་རྣམ་དག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་འོས་འདེམས་འགོ་འདྲེན་འབབ་ནི་
ལུ་ བཅག་འཐུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབང་ཚད་མན་ཅུས་ལུ་ གཞོན་ཉེན་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་
ལམ་ རེས་བརྟན་བཟོ་དགོ་པ་དེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་གཙང་བའི་ཕྱག་འགན་ཨིན།

ཚིག་དོན་གྱི་དབང་ཚད།

- ༢༠ གལ་སྲིད་ རྫོང་ཁད་དབྱིན་སྐད་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ བོད་མ་འདྲ་བའི་གནད་རེ་ཤར་ཚེ་
རྫོང་ཁའི་བོད་མ་འདི་ལུ་ཆ་གནས་བབུང་དགོ།

Table of Contents

Preamble	1
CHAPTER 1	2
Preliminary.....	2
Title, Commencement, Application and Extent.....	2
Definition	2
CHAPTER 2	5
Purpose, Initiation and Conduct of National Referendum.....	5
Purpose.....	5
Initiation of a National Referendum	5
Authority to Conduct National Referendum.....	5
CHAPTER 3	7
Procedure	7
Submission of Motion.....	7
Legality of National Referendum	8
Verification of Petition	8
Submittal Requirements.....	9
Proclamation	10
Notification	10

CHAPTER 4	11
Period for Holding a National Referendum	11
Postal Ballot Arrangement for Polling and Counting	11
Ballot Paper.....	11
Conduct of Poll	12
Counting of Votes	13
Results.....	14
CHAPTER 5	15
National Referendum Campaign.....	15
Permissible Broadcast.....	15
Dissemination of Information	15
National Referendum Expenses	17
Limits on National Referendum Expenses	18
Filing of Returns	18
CHAPTER 6	19
General Provision.....	19
Results of National Referendum.....	19
Exclusion.....	19
Temporary Embargo on National Referendum.....	20

Application of the Election Act	20
Penalties	21
Inherent Powers	21
Amendment.....	21
Authoritative Text.....	22

**NATIONAL REFERENDUM ACT OF THE KINGDOM
OF BHUTAN, 2008**

PREAMBLE

WHEREAS, pursuant to Article 34 of the Constitution of the Kingdom of Bhutan 2008, that the general will of the people shall also be expressed through National Referendums held in a free and fair manner;

Parliament of the Kingdom of Bhutan during its 1st Session do hereby enact the National Referendum Act of the Kingdom of Bhutan on this 26th Day of the Second 5th Month of the Earth Male Rat Year corresponding to the 28th Day of the 7th Month of the Year 2008.

CHAPTER 1

PRELIMINARY

Title, Commencement, Application and Extent

1. This Act shall:
  - (a) Be called the National Referendum Act of the Kingdom of Bhutan, 2008;
  - (b) Come into force on the 11th Day of 6th Month of the Earth Male Rat Year corresponding to 12th Day of 8th Month of 2008;
  - (c) Apply to all National Referendums held in the Kingdom of Bhutan; and
  - (d) Extend to the whole of the Kingdom of Bhutan.

Definition

2. In this Act, unless the context otherwise requires:
  - (a) “Constitution” means the Constitution of the Kingdom of Bhutan;
  - (b) “Election Commission” means the Election Commission of Bhutan;
  - (c) “Election Act” means the Election Act of the Kingdom of Bhutan 2008;

- (d) “Media” means the mass media including print and electronic media and such other forms as may be prescribed by the Election Commission from time to time;
- (e) “Motion for National Referendum” means a National Referendum:
  - (i) Comanded by the Druk Gyalpo under section 4(a) of this Act;
  - (ii) A written petition by members of Dzongkhag Tshogdues as provided under section 4(b) of this Act; or
  - (iii) Initiated by Parliament under section 4(c) of this Act.
- (f) “Permitted Participant” means a registered political party or voter as defined under the Election Act of the Kingdom of Bhutan who submits, in the prescribed form a Letter of Intent to the Election Commission, to conduct campaign for or against a National Referendum on a date not later than the seventh day after the date of issue of notification under section 26 of this Act;

- (g) “Polling Booth” means an enclosure made for voters at the polling station to enable them to cast their vote in secrecy at the National Referendum;
- (h) “Publish” means make available to the public at large;
- (i) “National Referendum” means referring a proposed law, issue of national significance or amendments of the Constitution to all the registered voters by way of voting for endorsement or rejection, subject to the provision of the Constitution;
- (j) “National Referendum Period” means the period commencing from the day of the issue of Royal Proclamation under section 25 of this Act and ending on the day of the poll;
- (k) “National Referendum Constituency” means a Dzongkhag;
- (l) “Returning Officer” means an official designated by the Election Commission as per the Election Act;
- (m) Words importing the singular number shall include the plural number and vice versa, unless the context otherwise requires.

CHAPTER 2

PURPOSE, INITIATION AND CONDUCT OF NATIONAL REFERENDUM

Purpose

3. A National Referendum shall be organized to provide an opportunity for the people of Bhutan to have their say on proposed laws, issue of national significance or amendment to the Constitution.

Initiation of a National Referendum

4. A National Referendum may be initiated:
  - (a) On the Command of His Majesty the Druk Gyalpo if He deems a Bill is of national importance but has not been passed in a joint sitting of Parliament;
  - (b) If a petition on issue of national significance is made by not less than 50% of the total number of members of all Dzongkhag Tshogdues; or
  - (c) By Parliament, in accordance with the provisions of the Constitution.

Authority to Conduct National Referendum

5. The Election Commission shall hold a National Referendum as provided under this Act and the Election Act.

6. The Election Commission shall have the following principal functions in relation to National Referendum:
  - (a) Promote public awareness of the National Referendum by publishing and distributing general explanation on the precise issue with a suitable title of the matter on which the National Referendum is being solicited, in such manner and by such means as the Commission considers most likely to bring them to the attention of the voters; and
  - (b) Encourage the voters to vote at the poll.
7. The Electoral Roll shall be reviewed and updated for the purpose of National Referendum by the Dzongkhag Registration Officers under the general supervision of Dzongkhag Electoral Officers, upon receiving directives from the Election Commission.
8. The Final Electoral Roll of the Dzongkhag shall be displayed at the notice board of the Dzongkhag Registration Officer as well as at a prominent public place for public reference in accordance with the provisions of the Election Act.
9. The Election Commission shall not be involved in the campaigns for or against the proposed National Referendum.

CHAPTER 3

PROCEDURE

Submission of Motion

10. The authority initiating National Referendum under section 4 of this Act shall forward the motion calling for National Referendum to the Election Commission.
11. The respective Chairpersons of the Dzongkhag Tshogdues shall, in the case of section 4(b) of this Act, communicate with each other within 10 days upon emanation of an issue of national significance that needs to be petitioned for a National Referendum as per Article 34, section 2(b) of the Constitution.
12. The Chairpersons of the Dzongkhag Tshogdues shall forward the motion calling for a National Referendum to Parliament.
13. The petition for a National Referendum shall be in the form of a motion stating the full name, citizenship identity card number and address of each of the members of the Dzongkhag Tshogdu who signs it.

14. Parliament on receipt of the motion under section 12 and on compliance of the condition laid down under section 4 of this Act forward the same to the Election Commission accompanied by the following:
  - (a) General explanation on the precise issue with a suitable title of the matter on which the National Referendum is being solicited;
  - (b) Text thereof in the relevant Bill, if any;
  - (c) Copy of the motion calling for the National Referendum; and
  - (d) Any other information relevant to those matters.
15. Parliament shall simultaneously submit the motion for holding of a National Referendum to the Druk Gyalpo.

Legality of National Referendum

16. The motion for a National Referendum shall be subject to review by the Supreme Court as to its legality.
17. A National Referendum shall not take place if the decision of the Supreme Court, under section 16 of this Act, finds that the motion is not in accordance with the Constitution of the Kingdom of Bhutan.

Verification of Petition

18. The signatures on the petition shall be verified by Parliament by tallying with the specimen signatures of the members.

19. If any duplicate signature is detected in the petition, such shall be counted as invalid.

Submittal Requirements

20. Parliament shall submit the motion for a National Referendum to the Election Commission stating the:
  - (a) Precise issue with a suitable title of the matter on which the National Referendum is being solicited; and
  - (b) Provisions of the law that confers the right to seek a National Referendum.

Provided in the case of proposed amendment to the Constitution the original text of the Constitution that is to be altered or repealed must be submitted.

21. The Election Commission shall consider the wording of the precise issue and the title, and forward any views of the Commission as to its intelligibility to Parliament:
  - (a) As soon as reasonably practicable after receipt of the motion; and
  - (b) In such manner as it may determine.

22. Parliament shall on receipt of views under section 21 of this Act take appropriate measures to correct the wording of the precise issue and the title as soon as reasonably practicable and intimate the Election Commission accordingly.
23. The National Referendum issue or issues shall be framed in the manner which best elicits a clear “Yes” or “No” response.
24. A motion for a National Referendum once made cannot be withdrawn.

Proclamation

25. The Election Commission shall submit the motion of National Referendum received vide section 20 of this Act to the Druk Gyalpo Who shall issue a Proclamation.

Notification

26. Upon Proclamation by the Druk Gyalpo, the Election Commission shall issue notification, setting out the schedule, for holding of a National Referendum.

CHAPTER 4

PERIOD FOR HOLDING A NATIONAL REFERENDUM

27. The Election Commission shall hold a National Referendum within a period of ninety days from the date of the receipt of the motion for a National Referendum.
28. The poll for National Referendum shall generally be held in a single day and the Election Commission will determine the hours during which the poll is to be taken.
29. The Election Commission shall determine the polling stations in each Dzongkhag not less than 30 days before the date of poll.

Postal Ballot Arrangement for Polling and Counting

30. Arrangement for voting at polling stations and by post, counting and declaration of results shall be made in the manner prescribed in the Election Act and the Postal Ballot Rules and Regulations of the Kingdom of Bhutan.

Ballot Paper

31. In case ballot boxes are used, ballot papers shall include, next to the issue, two little squares printed, with “Yes” on one and “No” on the other.

32. Every Ballot Paper shall bear an imprint of the stamp of the Election Commission.

Conduct of Poll

33. The provisions of the Election Act shall regulate the manner of assignment of the polling stations, commencement of poll, closure of poll and other such activities.
34. An eligible voter shall vote in accordance with the Election Act.
35. Voting at a National Referendum shall be in the same manner as for Parliamentary and Local Government elections except that voters vote by marking or stamping either “Yes” or “No” against the issue on the ballot paper.
36. If Electronic Voting Machines are used the voters shall press the “Yes” button for an affirmative vote and “No” button to reject the issue being referred.
37. The Counting Supervisor shall, before rejecting any ballot paper as invalid, allow the observers present, a reasonable opportunity to inspect the ballot paper but without allowing them to handle it or any other ballot paper.

38. The Counting Supervisor shall, in case ballot boxes are used, reject as invalid a ballot paper, if:
- (a) It is blank;
  - (b) It is not duly authenticated by the Presiding Officer;
  - (c) Preference cannot be definitely determined;
  - (d) It is not handed out at the polling station;
  - (e) It is not deposited inside the valid ballot box;
  - (f) It bears a mark of identification different from the one officially provided;
  - (g) It has been tampered with or is so damaged or mutilated that its identity as a genuine ballot paper cannot be established; or
  - (h) It has been marked with an instrument not officially provided at the polling station.
39. All political parties shall comply with standards and restrictions during National Referendums, laid down in the Election Act.

Counting of Votes

40. The counting procedure shall be regulated as per the provisions of the Election Act.

41. The Counting shall be carried out by Counting Supervisors, under the superintendence of the Returning Officer at a designated place approved by the Election Commission.

Results

42. The Election Commission shall declare the over-all results after tallying the result sheets forwarded by the Returning Officers of each of the constituencies.
43. The results sheet under section 42 of this Act shall include the:
  - a) Total number of votes cast;
  - b) Number of valid votes;
  - c) Number of invalid ballots; and
  - d) Number of “Yes” and “No” votes for the referred issue.
44. The matter referred for the National Referendum shall be considered as approved if endorsed with affirmative vote by a simple majority of the total number of valid votes cast in all the Dzongkhags in the Kingdom.

CHAPTER 5

NATIONAL REFERENDUM CAMPAIGN

Permissible Broadcast

45. National Referendum campaign shall be any publication or broadcast whose purpose is or may reasonably be assumed to be:
  - (a) To further any campaign conducted with a view to promote or procure a particular outcome in relation to any question asked in a National Referendum; or
  - (b) Otherwise to promote or procure any such outcome.

Dissemination of Information

46. Permitted participants may carry out National Referendum campaign from the date of issue of notification by the Election Commission under section 26 of this Act and end 48 hours before the day of the poll.
47. Permitted participants intending to publish or broadcast any National Referendum campaign materials shall submit such campaign material first to the Election Commission for endorsement.
48. The media shall devote broadcast time as specified in the Media Coverage of Elections Rules and Regulations of the Kingdom of Bhutan.

49. The media shall not include in its broadcasting services any National Referendum campaign broadcast or advertisement made on behalf of any person or body other than by permitted participants.
50. The media shall not, notwithstanding section 49 of this Act, include in its services any National Referendum campaign material furnished on behalf of any person or body other than those endorsed by the Election Commission.
51. The media and permitted participants shall refrain from disseminating any form of persuasion to vote in a certain way in the media 48 hours before the poll and during the poll.
52. The Election Commission shall not provide any information on the partial results of the voting before the declaration of results.
53. No person shall, during the time of voting and before the declaration of results, publicize the voting trend.
54. Any person found guilty of violation of section 53 of this Act shall be guilty of an offence punishable under the Election Act.

National Referendum Expenses

55. National Referendum expenses shall be expenses incurred by or on behalf of any permitted participants as per sections 56 and 57 of this Act for the purposes of conducting a National Referendum campaign.
56. National Referendum expenses in respect of broadcasts shall include:
  - (a) Design costs and other costs in connection with preparing or producing broadcasting materials; and
  - (b) Advertising costs.
57. National Referendum expenses in respect of advertising shall include:
  - (a) Design costs and other costs in connection with preparing, producing, distributing advertising materials or otherwise disseminating such materials:
  - (b) Anything incorporating such advertising and intended to be distributed for the purpose of disseminating it; or
  - (c) The provision of any services or facilities in connection with press conferences or other dealings with the media.

Limits on National Referendum Expenses

58. Each permitted participant shall not incur National Referendum expenses exceeding an amount that may be determined from time to time by the Election Commission.

Filing of Returns

59. Every permitted participant shall file a return in respect of the National Referendum expenses incurred by him/her or on his/her behalf during National Referendum period within 30 days of the completion of the poll.

CHAPTER 6

GENERAL PROVISION

Results of National Referendum

60. The results of a National Referendum shall be binding on all organs of the government, public and private entities.
61. The decision of a National Referendum must be implemented on being approved in the National Referendum.
62. The government must, as soon as practicable, take steps, within its competence to implement the results of the National Referendum including the following:
  - (a) Changing laws or policies, or introducing new policies, that are administered by or through the executive government; and
  - (b) Introducing legislation in Parliament during its first session after the results of such a National Referendum are known.

Exclusion

63. A National Referendum shall not be held on the question of:
  - (a) Imposition, variation or repeal of taxes;
  - (b) Declaration of a state of war;

- (c) Proclamation or termination of emergency;
- (d) Use of the Armed Forces abroad or within the country;
- (e) Amnesties or pardons;
- (f) Compulsory militia service;
- (g) Dissolution of Parliament or Local Government;
- (h) Bills introduced for the purpose of discharging existing treaty obligations;
- (i) Independence of the courts and their decisions; or
- (j) Any matter that could undermine the effectiveness of the constitutional posts.

Temporary Embargo on National Referendum

- 64. The convening and holding of a National Referendum shall be prohibited between the date of announcement and the completion of the elections to Parliament, or during an emergency and until thirty days following its cessation.

Application of the Election Act

- 65. All relevant provisions of the Election Act shall apply to National Referendum as they apply to elections to Parliament.

Penalties

66. Any person or organization found guilty of violation of any provision of this Act shall be dealt with in accordance to the Election Act.

Inherent Powers

67. The Supreme Court shall have the power to award reasonable penalty where a particular offence is not covered or is only partially covered by this or any bylaw made under this Act, and is not otherwise excluded from adjudication.

Amendment

68. The amendment of this Act by way of addition, variation or repeal shall be effected only by a simple majority of the respective Houses or a vote of no less than two-third of the total members of Parliament present and voting on a motion submitted by one-third of the members of either House, provided that the amendment does not undermine the functions and effectiveness of the Election Commission.
69. Parliament shall have the moral responsibility to ensure that an amendment does not in any way undermine the authority and effectiveness of the Election Commission in the conduct of free and fair National Referendums.

Authoritative Text

70. The Dzongkha text shall be the authoritative text, if there exists any difference in meaning between the Dzongkha and the English text.

***

སློབ་ཚིག་།

དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཚོས་རྒྱལ་ཕྱགས་དགོངས་འདི། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་མངའ་འབངས་སྤྱི་མཐུན་གྱིས།

དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་བསྟན་སྲིད་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་བསམ་དོན་ཅིག་མཚུངས་ཤོག།

མངའ་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་བསམ་དོན་ཉེ་འདྲ་འདི། འངན་སྤྱི་ནི་རྒྱུ་བུ་མ་ཞོལ་བར།

ཤར་བདེན་སྲོ་བས་ངལ་ངས་པའི་མ་འད་དབྱིངས་ལས། ཀླུ་ལྷ་མཚུངས་པའི་དོད་ཉམས་ཤར་བར་ཤོག།

ཐམས་ཅད་མོས་མཐུན་བྱ་བར་བཅོལ་པའིས། ལྗོངས་འདིར་ཞི་བདེ་དཔལ་ཡོན་རབ་རྒྱུག་ཅིང།

དཀར་ཕྱོགས་སྤོང་བའི་ལྷ་ཀླུ་ཀླན་དགེས་ནས། བསམ་དོན་འདྲ་ལྷ་འདེམས་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག།